

**“FILOLOGIK KOMPARATIVISTIKA VA
TARJIMASHUNOSLIK MASALALARI”**
mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2025-yil, 12-13-noyabr

**“PROBLEMS OF COMPARATIVE
PHILOLOGY AND TRANSLATION
STUDIES”**
international scientific and practical conference
November 12-13, 2025

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

ALISHER NAVOIY NOMIDAGI
TOSHKENT DAVLAT O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI
UNIVERSITETI

TARJIMA NAZARIYASI VA AMALIYOTI KAFEDRASI

**“FILOLOGIK KOMPARATIVISTIKA VA
TARJIMASHUNOSLIK MASALALARI”**

mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya to‘plami

2025-yil, 12-13-noyabr

THE MINISTRY OF HIGHER EDUCATION, SCIENCE AND
INNOVATIONS OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

ALISHER NAVO‘I TASHKENT STATE UNIVERSITY
OF UZBEK LANGUAGE AND LITERATURE

THE DEPARTMENT OF “TRANSLATION THEORY AND PRACTICE”

Proceedings of the International Scientific and Practical Conference titled

**“PROBLEMS OF COMPARATIVE PHILOLOGY
AND TRANSLATION STUDIES”**

November 12-13, 2025

Tashkent – 2025

UO‘K 845.711.05

KBK 133.585.3 “Filologik komparativistika va tarjimashunoslik masalalari” mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya to‘plami. – Toshkent, 2025. – 889 b.

ISBN 978-9910-8871-6-1

Mas’ul muharrir:
Shuhrat SIROJIDDINOV
akademik

Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti rektori

Tahrir hay’ati:

Nozliya Normurodova (O‘zbekiston), Zuhridin Isomiddinov (O‘zbekiston), Elizabetta Ragagnin (Italiya), Gabriela Shtoecli (Shveytsariya), Qosimboy Mamurov (O‘zbekiston), Sayed Mohamed Ahmad Korayem (Misr), Uzoq Jo‘raqulov (O‘zbekiston), Gulnoz Xalliyeva (O‘zbekiston), Yurgen Yakob Beker (Germaniya), Kemal Yavuz Ataman (Turkiya), Xurram Raximov (O‘zbekiston), Natalya Filimonova (Rossiya), Nedim Bakirci (Turkiya), Farhad Rahimi (Eron), Xayrulla Hamidov (O‘zbekiston), Elmira Adilbekova (Qozog‘iston), Sag‘inbek O‘rinboev (Qirg‘iziston), Zulxumor Xolmanova (O‘zbekiston), Mahmadiyor Asadov (O‘zbekiston), Ziyodaxon Teshaboyeva (O‘zbekiston), Dilnavoz Yusupova (O‘zbekiston), Islomjon Yakubov (O‘zbekiston), Nargiza Rashidova (O‘zbekiston), Sabohat Qahharova (O‘zbekiston), Hafiza Qo‘chqorova (O‘zbekiston,) Nigora Sulaymonova (O‘zbekiston), Dilafruz Muhammadiyeva (O‘zbekiston), Dostonbek Ahmadov (O‘zbekiston), Dilnoza Shonazarova (O‘zbekiston).

Mazkur xalqaro konferensiya materiali filologik komparativistika va tarjimashunoslikning dolzarb nazariy hamda amaliy masalalarini zamonaviy ilmiy yondashuvlar asosida yoritishga bag‘ishlanadi. To‘plamda turli milliy adabiyotlar, tillar va madaniyatlar o‘rtasidagi o‘zaro ta’sir, adabiyotlararo aloqalar, qiyosiy-tipologik va qiyosiy-genetik tadqiqotlar, badiiy va maxsus matnlarni tarjima qilish muammolari, tarjima strategiyalari va ekvivalentlik masalalari tahlil qilinadi. Shuningdek, konferensiya materiallarida tarjima nazariyasining zamonaviy konsepsiyalari, tarjimon kompetensiyasini shakllantirish, tarjimoni o‘qitish metodikasi, madaniyatlararo kommunikatsiya hamda globallashuv sharoitida tarjimaning ijtimoiy-madaniy ahamiyati kabi masalalar keng yoritiladi. Ilmiy maqolalar filologik komparativistika va tarjimashunoslik sohalarida faoliyat yuritayotgan olimlar, tadqiqotchilar, doktorantlar, magistrantlar hamda talabalar uchun mo‘ljallangan bo‘lib, fanlararo integratsiyani kuchaytirishga hamda nazariya va amaliyot uyg‘unligini ta’minlashga xizmat qiladi.

Mualliflar qarashi va asarlar nomlaridagi imlo tahririyat nuqtayi nazaridan farqlanishi mumkin.

To‘plam Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti Ilmiy-texnik kengashining 2025-yil 17-dekabrda 6-sonli yig‘ilish qaroriga asosan nashrga tavsiya etilgan.

UO‘K 845.711.05

KBK 133.585.3 Proceedings of the International Scientific-Practical Conference on the topic “Problems of comparative philology and translation studies”. – Tashkent, 2025. – 889 p.

ISBN 978-9910-8871-6-1

Editor-in-Chief:

Shuhrat SIROJIDDINOV

Academician

Rector of Alisher Navo'i Tashkent State University of Uzbek Language and Literature

Editorial Board:

Nozliya Normurodova (Uzbekiston), Zuhridin Isomiddinov (Uzbekiston), Elizabetta Ragagnin (Italy), Gabriela Stöckli (Switzerland), Qosimboy Mamurov (Uzbekiston), Sayed Mohamed Ahmad Korayem (Egypt), Uzok Djoraqulov (Uzbekiston), Gulnoz Khallieva (Uzbekiston), Jürgen Yakob Beker (Germany), Kemal Yavuz Ataman (Turkiye), Khurram Rakhimov (Uzbekiston), Natalya Filimonova (Russia), Nedim Bakirci (Turkiye), Farhad Rahimi (Iran), Khayrulla Hamidov (Uzbekiston), Elmira Adilbekova (Kazakhstan), Sag‘inbek O‘rinboev (Kyrgyzstan), Zulxumor Xolmanova (Uzbekiston), Mahmadiyor Asadov (Uzbekiston), Ziyodakhon Teshaboyeva (Uzbekiston), Dilnavoz Yusupova (Uzbekiston), Islomjon Yakubov (Uzbekiston), Nargiza Rashidova (Uzbekiston), Sabohat Qahharova (Uzbekiston), Hafiza Qo‘chqorova (Uzbekiston,) Nigora Sulaymonova (Uzbekiston), Dilafruz Muhammadiyeva (Uzbekiston), Dostonbek Akhmadov (Uzbekiston), Dilnoza Shonazarova (Uzbekiston).

This international conference articles are dedicated to illuminating the current theoretical and practical issues in philological comparativistics and translation studies based on the modern scientific approaches. The collection analyzes of mutual influences between different national literatures, languages and cultures; interliterary connections; comparative-typological and comparative-genetic studies; the issues of translating literary and specialized texts; translation strategies and problems of equivalence. Furthermore, the conference materials extensively cover the topics such as: contemporary concepts in translation theory, the formation of a translator competence, methodologies for teaching translation, intercultural communication and socio-cultural significance of translation in the context of globalization. The given scientific articles are intended to scientists, researchers, doctoral students, master’s students and undergraduate students who actively working in the fields of philological comparativistics and translation studies and they serve to strengthen interdisciplinary integration as well as to ensure the harmony between theory and practice.

The views expressed in the articles do not necessarily reflect those of the editorial board.

The publication was recommended by the Scientific and Technical Council of Alisher Navo‘i Tashkent State University of Uzbek Language and Literature on December 17, 2025.

O‘ZBEK QISSACHILIGIDA XARAKTER VA KOLLIZIYA: QO‘CHQOR NORQOBIL IJODI MISOLIDA XX–XXI ASR BADIY TALQINLARINING EVOLYUTSIYASI

*Axror Qodirov,
ToshDO‘TAU o‘qituvchisi*

Annotatsiya. Maqolada XX asr oxiri – XXI asr boshlarida o‘zbek qissachiligida yuz bergan poetik yangilanishlar, xususan, inson xarakterining badiiy talqini va konfliktning (kolliziya) markazlashuvi tahlil qilinadi. An’anaviy mafkuraviy cheklovlar bartaraf etilishi bilan qissada psixologik qatlam chuqurlashgani, “ichki kurash” estetikasining ustuvor yo‘nalishga aylangani ko‘rsatiladi. Umarali Normatov, O‘.Nosirov, Sh.Rizayev, S.Umirov qarashlari asosida janrning mavzu-uslub rang-barangligi (tarixiy, ijtimoiy-siyosiy, zamonaviy, romantik, realistik va modernistik yo‘nalishlar) konseptual izohlanadi. Qo‘chqor Norqobilning “Daryo ortidagi yig‘i”, “Kulib tur, azizim”, “O‘n sakkizga kirmagan men bor”, “Qordagi lola”, shuningdek “Quyoshni kim uyg‘otadi?”, “Osmon ostidagi sir” kabi asarlari matn tahlili markaziga qo‘yilib, afg‘on urushi tajribasi, Surxon koloritining poetik funksiyasi, realizm va irrealizm omuxtaligi, muhabbatning hayotbaxsh kuchi orqali qahramonning ruhiy iztiroblari yoritiladi. Tadqiqot badiiy xarakterni “o‘zak (fitrat) + ijtimoiy munosabatlar” majmuasi sifatida sharhlab, konfliktning tashqi to‘qnashuvdan ko‘ra “tuig‘ular kolliziyasi”ga siljishini empiric misollar bilan asoslaydi. Natijada qissachilikda yangi qahramon tipologiyasi, muallif “meni”ning kuchayishi va psixologik konfliktning kompozitsion tayanchga aylanishi maqolaning asosiy xulosalari sifatida ta’kidlanadi.

Kalit so‘zlar: *o‘zbek qissachiligi; Qo‘chqor Norqobil; badiiy xarakter; kolliziya; psixologik konflikt; afg‘on urushi mavzusi; realizm va irrealizm sintezi; Surxon kolorit; muallif “meni”; poetika; ideologik tazyiqdan xalos bo‘lish; obraz tipologiyasi; syujet-kompozitsiya; ichki monolog; zamonaviy nasr.*

Abstract. The article analyzes the poetic innovations that took place in Uzbek novella writing from the late 20th to the early 21st century, focusing particularly on the artistic interpretation of human character and the centralization of conflict (collision). It demonstrates that with the removal of traditional ideological constraints, the psychological layer of the novella deepened, and the aesthetics of “inner struggle” became a dominant tendency. Drawing on the views of Umarali Normatov, O. Nosirov, Sh. Rizayev, and S. Umirov, the study conceptually interprets the thematic and stylistic diversity of the genre—historical, socio-political, contemporary, romantic, realistic, and modernist directions. The analysis centers on Qo‘chqor Norqobil’s works such as “Daryo ortidagi yig‘i” (The Cry Beyond the River), “Kulib tur, azizim” (Keep Smiling, My Dear), “O‘n sakkizga kirmagan men bor” (I Am Not Yet Eighteen), “Qordagi lola” (The Tulip in the Snow), as well as “Quyoshni kim uyg‘otadi?” (Who Awakens the Sun?) and “Osmon ostidagi sir” (The Secret Beneath the Sky). Through these texts, the article explores the experience of the Afghan war, the poetic function of the Surkhan regional color, the interweaving of realism and irrealism, and the life-giving power of love as means of revealing the hero’s spiritual anguish. The research interprets artistic character as a synthesis of “core (nature) + social relations” and substantiates, through empirical examples, the shift of conflict from external confrontation to an “emotional collision.” As a result, the emergence of a new typology of heroes, the strengthening of the author’s “I,” and the transformation of psychological conflict into the compositional foundation of the novella are emphasized as the main conclusions of the article.

Keywords: *Uzbek novella; Qo‘chqor Norqobil; artistic character; collision; psychological conflict; Afghan war theme; synthesis of realism and irrealism; Surkhan color; author’s “I”; poetics; liberation from ideological pressure; typology of characters; plot-composition; inner monologue; contemporary prose.*

Badiiy adabiyotdagi turfa xil o‘zgarishlar, talqinlar inson xarakterini, uning ruhiy-ma’naviy olamini talqin etishga jiddiy e’tibor qaratayotganini alohida qayd qilib o‘tish lozimdir. O‘zbek adabiyoti XX asrda qator yangilanishlarni boshdan kechirdi. Yozuvchilarimiz mumtoz adabiyot an’analarini davom ettirish bilan birga, jahon adabiyotining hayotbaxsh tajribalarini ham o‘z ijodlariga singdira boshladilar.

XX asr davomida qissa janrining shakli, ifoda usullari juda ko‘p o‘zgarishlarga duch kelsa-da, inson talqini, uning badiiy xarakterlarining talqini uzoq vaqt o‘zgarishsiz qoldi. Faqat, asr so‘ngiga kelibgina, ijodkorlarimiz insonni anglash, uni bor-bo‘yicha tasvirlash borasida mafkuraviy tazyiqlardan xalos bo‘ldi. Badiiy adabiyotning turfa xil qarashlari, talqinlari qissachilik

taraqqiyotidagi o‘zgarishlarni ham yuzaga chiqara boshlaganligi e’tirof etilmoqda. Shu jihatdan qissachilikdagi jiddiy badiiy talqinlar, inson tafakkuridagi evrilishlarni, uning botiniy olamidagi ziddiyatlarni juda teran badiiy aks ettirish yo‘lidan borayotganligini ham alohida qayd etmoq zarurdir. O‘zbek qissachiligidagi adabiy qahramonlarning dunyoqarashi, hayotga munosabati ham o‘zgardi. Bunday tasvir xususiyati janr tarkibidagi o‘zgarishlarni bugungi badiiy qonuniyatlar asosida talqin etish va tahlil etish holati mavjud. Adabiyotshunos Umarali Normatov o‘zbek qissachiligi haqida so‘z yuritib, undagi badiiy o‘zgarishlarni, poetik talqin taraqqiyotini o‘ziga xos qarashlar bilan izohlashga, asoslashga harakat qilib shunday yozadi: “Bugungi qissachiligimizga nazar tashlaganda, birinchi galda undagi mavzu, muammo, shakliy, uslubiy jihatdan rang-baranglik e’tiborni tortadi. Ular orasida tarixiy, zamonaviy, ijtimoiy - siyosiy, oilaviy-maishiy, ishqi mavzulardagi ham an’anaviy, romantik, realistik, ham modernistik, ham jiddiy, ham yumoristik sarguzasht-detektiv yo‘nalishdagi asarlarni ko‘rish mumkin” [Норматов, 1997: 157].

O‘zbek qissachiligida yangi nomlar, yangi qahramonlar adabiy hayotimizga yangi mazmun bag‘ishladi. Ayni paytda o‘zbek qissachiligida yangi qahramonlar safi kengayib bormoqda. Ular bizning ko‘nglimizga yaqin va qadrdon zamondoshlarimiz ekanligi hech kimga sir emas, chunki ular kitobxonlar qalbidan allaqachon joy olgan. Bbadiiy adabiyot xarakterlar yaratish san’ati ekan, uning turfa xil talqinlarini adib qissalarida kuzatish mumkin. Qayd qilinganidek, “Qahramonning muhim xususiyatlarini aniqlaydigan asosiy belgilar majmyixarakter deb yuritiladi” [Boboyev, 2002: 52].

Qo‘chqor Norqobil keyingi yillar o‘zbek nasrida faol ijod qilib kelayotgan yozuvchilardan biridir. Uning “Bosinqirash”, “Arosat”, “Xun”, “Quyoshni kim uyg‘otadi?”, “Osmon ostidagi sir”, “Yangi yil kechasida”, “Bu yerlarda hayot boshqacha”, “Ko‘zlaringni ko‘rgani keldim”, “Nozi...Nozigul”, “Yer hali ham dumaloq”, “Bizni oqibat qutqaradi” hikoyalari; “Daryo ortidagi yig‘i”, “Kulib tur, azizim”, “O‘n sakkizga kirmagan men bor”, “Qordagi lola” qissalari fikrimizning dalilidir. Qo‘chqor Norqobil o‘z asarlarida urush dahshatlari, turli fojialar, inson yuragining og‘riqlari bilan bir qatorda, hayotda eng toza borliq – Muhabbat bor, demoqchi. Urush ichidagi muhabbat asar qahramoniga eng og‘ir damlarda kuch-quvvat, ishonch baxshida etishini yoritib berishga intilayotgan ijodkordir. Asrlar davomida urush mavzusidagi asarlarda g‘oliblar va mag‘lublar obrazi yetakchilik qilgan bo‘lsa, adib ijodida esa inson tushunchasiga, uning hayotdagi o‘rniga e’tibor qaratiladi.

Tasvirdagi bunday talqinlar yozuvchining o‘ziga xos uslubi bo‘lib, asarlarida hayotiy voqealarni boricha yoritishga intiladi. Bu haqda yozuvchi Shukur Xolmirzayev ijodkorning “Quyoshni kim uyg‘otadi?” qissa va hikoyalar to‘plamiga yozgan “Iztirob” deya nomlangan so‘zboshisida shunday fikrlarni bayon etadi: “Qo‘chqorning shoirona nasrida reallik bilan noreallik ko‘pincha omuxta bo‘lib ketadiki, bunga erishish juda qiyin-e: birinchidan, bunday irrealistik nasr tajribalari bizda yo‘q. Ikkinchidan, bu yo‘l man-man degan adibni ham uloqtirib-o‘tlatib ketadi, demak, asar maqsadidan kelib chiqadigan chegaragina uni tutib turishi mumkin. Endi, asarning maqsadi – urush fojiasini – urushning inson ruhidagi o‘zgartirishlarini, ruhdagi iztirobli to‘lg‘oqlarni tasvirlash va oqibat uning fojia natijasini ko‘rsatishdan iborat bo‘lsa, hali yosh, dunyoviy adabiyotning bu boradagi tajribalari bilan endi tanisha boshlagan va shu asno o‘zini kashf etayotgan yozuvchiga naqadar og‘irlik tushadi” [Норқобил, 2007: 3-4].

Qo‘chqor Norqobil 1968-yilning 5-mart kunida Surxondaryo viloyati Oltinsoy tumani Mo‘minko‘l qishlog‘ida tavallud topgan. O‘rta maktabni tugatib, 1986–1988-yillarda afg‘on urushida qatnashdi. So‘ng Toshkent davlat universitetining jurnalistika fakultetiga o‘qishga kirdi. 1992-yilda universitetni tugatgach, gazeta-jurnallarda ishladi, muxbirlik qildi. Uning ijodi asosan 80-yillar oxiri – 90-yillar boshida boshlandi. «Bosinqirash», “Arosat”, “Xun” hikoyalari hamda “Daryo ortidagi yig‘i” qissasi shu davr mahsuli sifatida xarakterlidir. Uning ijodida “Daryo ortidagi yig‘i” (1990) qissasi, ayniqsa, xarakterli bo‘lib, unda afg‘on yurtida o‘z ko‘zi bilan ko‘rgan hayotiy voqealar

mahorat bilan ifoda etilgan. Shu tufayli mazkur qissa yoshlar tashkilotining Usmon Nosir nomidagi mukofotiga sazovor bo‘lgan. Uning “Qorong‘u uy”, “Kulib tur, azizim”, “Xayr, beshinchi mart” singari hujjatli qissa va romanlarida ham urush va inson, hayot va o‘lim, zulmat va ro‘shnolik, shuningdek, insonni tutib turgan muhabbat mavzusi o‘zaro uyg‘un holda tadqiq etiladi.

Qo‘chqor Norqobil shoir sifatida hozircha faqat “Xosiyatli daryo” (1992), “Kaftimdagi qizg‘aldoq” (1993) to‘plamlarini nashr ettirgan bo‘lsa ham, mazkur to‘plamlarga kirgan she‘rlarning o‘ziyoq uning iqtidorli shoir ekanligiga kafolat beradi. Qo‘chqor Norqobilning keyingi yillarda “O‘n sakkizga kirgan men bor”, “Kulib tur, azizim!”, “Osmon ostidagi sir”(2015) kabi nasriy kitoblari chop etildi. Jangchi adib mazkur asarlarida inson qalbining og‘ir dardlarini urush manzaralari orqali badiiy talqin etadi. U hayot bilan o‘lim, yovuzlik bilan ezgulik ro‘baro‘ kelgan pallada o‘z taqdirini garovga qo‘ygan. Uning she‘rlari, hikoyalari, qissalari shu haqda. Mana shunday xususiyatlarni o‘zida mujassamlashtiradi.

2001-yilda unga “O‘zbekiston Respublikasida xizmat ko‘rsatgan jurnalist” faxriy unvoni berildi. Keyinchalik Qo‘chqor Norqobil «O‘zbekiston ovozi» gazetasida siyosat va xalqaro hayot bo‘limiga boshchilik qildi. Ayni paytda «Inson va qonun» gazetasining Bosh muharriri vazifasida o‘z faoliyatini davom ettirmoqda. Qo‘chqor Norqobil tarjimonlik sohasida ham bir qancha ishlarni amalga oshirgan. Jumladan, A.S.Pushkin, M.Yu.Lermontov, S.Yesenin, Ye.Yevtushenko kabi shoirlarning nasriy asarlarini o‘zbek tiliga tarjima qilgan. Qo‘chqor Norqobil – hozirgi o‘zbek adabiyotida hikoyanavis, qissanavis, jurnalist hamda dramaturg sifatida o‘z o‘rni va mavqeyiga ega ijodkorlardan biridir.

Badiiy ijodda, xususan, o‘zbek qissachiligida ham yozuvchining o‘ziga xos uslubiga ko‘p narsa bog‘liq bo‘ladi. Adabiyotshunos O‘.Nosirovning fikricha: “Yozuvchining hayotni obrazli o‘zlashtirishi, uning original badiiy kartinasini yaratishda talanti, ijodiy mustaqilligi, o‘ziga xosligi, hayotiy fakt va hodisalarni, insoniy munosabatlarni yangicha talqin qilishi, “yangi so‘z” aytish mahorati, adabiyotda o‘z ovozi, o‘z uslubini yaratishi muhim ahamiyatga ega. Chunki badiiy ijod har bir avtordan ijodiy mustaqillikni, tasvir predmetiga subyektiv munosabatni taqozo etadi” [Носиров, 1981: 73]. Adabiyotshunos Shuhrat Rizayev adibning “Osmon ostidagi sir” deb nomlangan hikoyalar to‘plamiga yozgan “Xotira va muhabbat qurshovida” sarlavhali muqaddimasida quyidagi fikrlarni alohida qayd etib o‘tadi: “...Qo‘chqorning asarlari boshqalarnikidan qaysi jihatlari bilan farqlanadi desa, kamina, avvalo, uning an’anaviy, sof realistik tafsiliy yo‘sinda yozishi hamda bitiklarida ikki jihat: afg‘on urushi mavzusi, motiv ham ohanglari va Surxon koloriti bo‘rtib ko‘rinishini ayirib ko‘rsatgan bo‘lar edim” [Норқобил, 2015: 5]. Yozuvchi badiiy asarlari va uning uslubi haqidagi bu qarashlar zahirida o‘ziga xos asos hamda tushunchalar mavjud. Adib hayotni anglash, murakkab qirralarini talqin etish jarayonida o‘z uslubini namoyon qilgan.

Adib yaratgan asar qahramonlari ham har qanday sun‘iylikdan yiroq, turli sinovlarga duch kelsa-da, hayotga bo‘lgan muhabbatidan voz kechmaydi. Badiiy asar qahramoni qay jihatlarga ega bo‘lishi kerakligi xususida Qo‘chqor Norqobil “Ko‘ngil daftari”dagi qaydlarida quyidagi fikrlarni ta’kidlaydi:

“Badiiy asarda yozuvchi o‘ylab topgan, kashf qilgan qahramon emas, balki o‘zini-o‘zi kashf qilgan, o‘z ortidan yozuvchini ham ergashtirib ketgan qahramonlar hech qachon o‘lmaydilar va shular tufayli badiiy asarlar abadiylik shohsupasiga chiqadi. O‘ylangan syujet, chegaralangan kompozitsiya, eng yomoni, yozuvchining chizig‘idan chiqolmagan qo‘g‘irchoq obrazlar asarning umrini yozuvchi umridan ham qisqa qilib qo‘yadi. Yaxshi asarlar adabiyot ham, adib ham hech qachon o‘lmasligini isbotlaydi” [ziyouz.com].

Adibning ijodiy mahorati asardan asarga o‘sib borayotganligini uning ijodini kuzatib borayotganligini adabiyotshunoslar asosli tarzda e’tirof etmoqdalar. Xususan, Saydi Umirov

“Voqealarning sirli tasviri” maqolasida: “Qo‘chqor Norqobil inson ruhiyati va tabiat manzaralarini bir-biriga vobasta, aloqador chizishda, portret, peyzaj, nutq detallaridan xarakter yaratishda, til, so‘z imkoniyatlaridan foydalanishda ko‘p izlanayotgani, ancha tajriba orttirgani ko‘rinib turibdi” [Umirov, 2016], – deb yozadi. Qayd qilinganidek, adib qissalarida inson hayotini, uning ruhiyatini badiiy talqin etishda turli tasvir usullaridan mahorat bilan foydalandi. Inson fojialariga nafaqat shaxsning o‘zi, balki hayotiy ziddiyatlar, ijtimoiy muhitdagi qarama-qarshiliklar ham asos bo‘lishi mumkin. Bu holatlarni yozuvchi turfa xil ohanglarda, badiiy tasvir vositalaridan, kompozitsion birliklardan unumli foydalanish natijasida yuzaga chiqaradi. “Hayot haqiqatidan ma‘lumki, vijdoni uyg‘oq, qalbi pok, diyonatli shaxslarning foniy dunyoda yashashi qiyin kechadi. Chunki ular har bir adolatsizlikka, odamlarning insoniylikka zid xatti-harakatlariga befarq qaray olmaydi. Ularga nisbatan o‘z e‘tirozini bildiradi. Bunday shaxslarning aksariyati ijodkor bo‘ladi. Shunday haqiqiy ijodkor xalqning vijdoni sanaladi” [Каримов, 2010: 243].

Badiiy asar borki, xarakter, obraz (timsol), personaj bor. Kichkinagina hikoyada xarakterning tiniq bir nuqtasi, bir necha misrali she‘rda xarakter kayfiyati, munosabati mujassam. Qo‘chqor Norqobilning afg‘on urushi xotiralariga bag‘ishlangan qissalarining barchasida muallifning “men”ni kuzatish mumkin. Yozuvchi “Daryo ortidagi yig‘i”, “O‘n sakkizga kirmagan men bor” qissalarida askar yigit, “Kulib tur, azizim” qissasida shoir, “Qordagi lola” qissasida Tohir – jurnalist obrazi vositasida xarakter darajasiga ko‘tariladi va turli ijtimoiy ziddiyatlar zamirida asar qahramoni xarakterining ma‘lum bir qirralari namoyon etiladi. “Inson o‘sadi, o‘zgaradi, shakllanadi, ruhanma‘nan boyib boradi. Lekin inson tamoman o‘zgarib, ikkinchi “men” kasb etmaydi, o‘zligini yo‘qotmaydi, ya‘ni ijtimoiy munosabatlar majmui inson mohiyati, fitrati mehvarida ro‘y beradi. Aniqroq aytsak, fitrat mavjudki, inson o‘zgaradi, moslashadi, tuslanadi, turlanadi. Demak, betakror, muqim o‘zak ijtimoiy munosabatlarni singdirib boradi. Adabiy xarakter deganda o‘zak (fitrat, tiynat) va ijtimoiy munosabatlar yig‘indisi tushuniladi” [Пасулов].

Badiiy asar tarkibidagi xarakterlar umumlashmalik xususiyatiga ega o‘lib, yozuvchi ularning fojiasini muhit orqali yoritadi. “Xarakter (yunoncha character – xususiyat, belgi) – ma‘lum ijtimoiy faoliyat tipi. Xarakter L. I. Timofeyev aytganidek, obrazning yadrosi. Xarakter, birinchi navbatda, konkret hayotiy sharoitda o‘z individual xatti-harakatlari va ruhiy kechinmalari bilan namoyon bo‘ladigan insonning aniq tasviri.” [Бобоев, 2002: 52-53]. Yozuvchi asarlarida betakror badiiy xarakterlar talqini o‘z ifodasini topgan. Bu esa Qo‘chqor Norqobilov asarlaridagi shaxs fojiasining talqini bejizga yuzaga chiqmaganligidan dalolat beradi. “Badiiy asarda ozmi-ko‘pmi tafsilot bilan tasvir etilgan personaj obraz yoki xarakter deb ataladi. Xarakter (obraz) – insonning tipiklashtirilgan va individuallashtirilgan tasviri. Xarakter kishilarning ma‘lum toifasiga xos xususiyatlarni ma‘lum davrga, muhitga, kasbga, yoshga, jinsga mansub kishilarning sifatlarini yorqinlik bilan ifoda etadi. Xarakterda yozuvchining kishilarga va hayotga munosabati, hayotiy hodisalarga bergan estetik bahosi yaqqol ko‘rinadi. Xarakter muallif estetik idealini tashuvchidir. Xarakterlar muayyan psixologik sharoitda harakat etish natijasida namoyon bo‘ladilar va shakllanadilar” [Sulton, 2005: 103-104].

Darhaqiqat, badiiy xarakterning tulfa xil talqinlari asosida, uning shakllanishi voqealar zamirida nonoyon bo‘ladi. Adibning “Kulib tur, Azizim” qissasida ham kuzatish mumkin. Asar qahramonining turfa xil qarashlari, uning ma‘naviy tushkun holatining sabablariga e‘tibor qaratiladi. Bu o‘rinda, uning turf axil, o‘y-mulohazalari zamiridagi tushunchalar talqiniga e‘tibor qaratiladi. Qissada asar qahramonining kasalxonadagi hayoti, uning botinidagi ziddiyatlari kuzatish mumkin: “Shoir deraza qanotini ochib qo‘ydi. Erta bahor hidi, engil nasimlar ufurib kirdi xonaga. Ochiq derazadan uzoqlashayotib bog‘ adog‘idagi temir eshikka yana bir razm soldi... To‘rt kundirki,

xotinini shu eshikdan kirib kelishini kutib o‘sha yoqqa qaraydi” [Норқобил, 2007: 9]. Shoirning kasalxonadagi hayoti, uning orzularini chil-parchin qilib yuboradi.

Badiiy qonuniyatlardan biri, asar syujetidagi badiiy to‘qima asosida yaratilgan xarakterlar tasviridagi talqinlarda namoyon bo‘ladi. Shu jihatdan, bunday tasvirlar kitobxon qalbini larzaga soladi. “Badiiy asardagi personaj xarakterining shakllanishida tipik sharoitning roli katta. Tipik sharoit esa, u yashagan davr, muhit bilan belgilanadi. Qahramon yashagan davr, muhit muallif tomonidan chizib berilgan shart-sharoit tasviri, tabiat manzarasi, muallif hikoyasi va xarakteristikasi, qahramonning muhitga bo‘lgan munosabati, simpatiya va antipatiyasi, kishilar bilan aloqasini ko‘rsatish asosida ochib boriladi” [Солиев, 2015: 110].

Ma’lumki, rivojlanish qarama-qarshiliklarning kurashi oqibatidir. Ijtimoiy taraqqiyotning xuddi shu qonuniga mos holda adabiyotda ham hayot harakatda ko‘rsatiladi. Konflikt (lotincha – conflictus so‘zidan olingan bo‘lib, ixtilof, to‘qnashuv degan ma’noni anglatadi) – badiiy asarda ishtirok etuvchi shaxslar o‘rtasidagi yuzma-yuz kurash yoki qahramonning o‘z atrofini qurshab olgan muhiti, o‘z-o‘zi bilan ruhiy to‘qnashuvi, olishuvidir. Badiiy konflikt asardagi voqealar rivojiga quvvat berib turuvchi muhim komponent bo‘lib, har bir davr, har bir san’at turi va janr imkoniyatiga qarab turli darajada namoyon bo‘ladi. Konflikt hal etilishi natijasida yana avvalgi muvozanatning tiklanishiga yo‘l ochiladi yoki taqdirlar bir holatdan ikkinchi holatga o‘tadi. Konflikt vositasida siljishlar tug‘dirgan inson dramasi ildizlari ochiladi, hayotiy jarayonlar ichiga kirib boriladi. Jamiyat va inson hayotidagi barcha ziddiyatlar ortida turmushning ijtimoiy muammolari yotadi. Demak, har qanday konflikt u yoki bu darajada ijtimoiy mohiyat kasb etadi. Asar boshida konfliktni yuzaga keltirib chiqargan va namoyish etgan motivning mazmuni voqealar dinamikasida, uning yechilishida to‘la ayon bo‘ladi. Badiiy asar syujeti voqealardan, voqealar esa personajlarning xatti-harakatlari, o‘zaro munosabatlari, ziddiyatlardan tarkib topgani bois ham uni hayot ziddiyatlarini umumlashtiruvchi voqealar sistemasi sifatida ta’riflanadi. Ijodkor badiiy syujet orqali muayyan davrning ijtimoiy konfliktlarini ifodalaydi, ularga o‘z munosabatini bildiradi, qahramonlarning xarakterini ochadi, estetik idealini olg‘a suradi.

Badiiylikning asosida hayot ziddiyatlari yotar ekan, uning talqinida shaxslararo konflikt bilan uzviy birlikda inson botiniy olamidagi qarama-qarshiliklar ham o‘z ifodasini topadi. “Konflikt butun asar syujeti va mazmunining yo‘nalishini ta’min etadi. Konfliktsiz syujet “yasash” mumkin emas. Chunki syujet o‘zining chuqur mohiyati jihatidan harakat qilayotgan konfliktidir” [Солиев, 2015: 110]. Syujetda ijtimoiy ziddiyat rivojlanishda aks ettirilishi, uning qanday hal bo‘lishi va oqibatlari ko‘rsatilishi juda katta ahamiyatga egadir. Chunki shu yo‘l bilan ijtimoiy taraqqiyotning tamoyillari va qonuniyatlari ochib beriladi.

Qo‘chqor Norqobil qissalarida, asosan, psixologik konflikt turini kuzatish mumkin. Konfliktni psixologik, ya’ni ichki kolliziya shaklidagi asarlardagi kechinmalarning ijtimoiy, shaxsiy-intim konfliktlardan farqi nimada? “Daryo ortidagi yig‘i”, “O‘n sakkizga kirmagan men bor”, “Qordagi lola” kabi asarlardagi kolliziyalarda qahramonlar – muxoliflarning maqsad yo‘lidagi kurashidan tug‘iluvchi hayotiy muammolar emas, balki og‘ir hayotiy sharoit va hodisalarning ta’siri, aks-sadosi ustundir. Ularda ba’zan uchrab turadigan xarakterlar to‘qnashuvi tashqi hodisalar ta’sirida yuz berayotgan ichki kurashlar zahiridagi o‘tkinchi holat sifatida ko‘rinadi, ya’ni hal qiluvchi, yangidan-yangi to‘qnashuvlar tug‘dirmaydi. “Adabiyotshunoslik terminlarining ruscha-o‘zbekcha izohli lug‘ati”da “badiiy konflikt”ga shunday ta’rif beriladi: “Kolliziya – to‘qnashuv, qarama-qarshilik so‘zidan olinib, badiiy asarda xarakterlarning o‘zaro kurashi, sharoit va xarakterlar o‘rtasidagi to‘qnashuv deb baholanadi” [Хотамов, 1983: 157]. Ushbu ta’rif ziddiyatning tuyg‘ular kolliziyasi ma’nosini u qadar to‘liq ifodalaymaydi. Bunga shuni qo‘shimcha qilish mumkinki, “kechinmalar kolliziyasi” – asar qahramonlari ruhiy olamini namoyon etuvchi, ular ruhiyatida kechayotgan

o‘zgarishlar, bo‘hronlar, to‘qnashuvlar tabiatini ifodalovchi tuyg‘ular kurashidir. Demak, kolliziya – bu his-tuyg‘ular ziddiyati, kurashi demakdir. Ko‘rinadiki, konfliktning botiniy – kolliziya shaklidan foydalanish adabiyotimizning barcha turlari va janrlarida – epos, romanlarda, dramaturgiyada bo‘lgani kabi qissachilikda ham samarali kechmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Sulton I. Adabiyot nazariyasi. – Toshkent: O‘qituvchi, 2005. 103-104-b.
2. Boboyev T. Adabiyotshunoslik asoslari. – T., 2002. 52-bet.
3. Umirov S. Voqealarning sirli tasviri//www.ziyouz.com. 2016-yil 14-yanvar.
4. Каримов Х. Истиклол даври адабиёти. – Тошкент: Янги нашр. 2010. 243-б.
5. Норқобил Қ. Қуёшни ким уйғотади?//Қиссалар, ҳикоялар. – Тошкент: Шарқ, 2007. 3-4-б.
6. Норқобил Қ. Осмон остидаги сир. – Тошкент: Ўзбекистон, 2015. 5-б.
7. Норматов У. Қиссадан ҳиссалар// Жаҳон адабиёти. 1997. – №3. 157-б.
8. Носиров Ў. Бадий услуб мавзудан талқинлар//Ижодкор шахс, бадий услуб, автор образи. – Тошкент: Фан, 1981. – 73 б.
9. Расулов А. Бадийлик - безавол янгилик//Илмий-адабий мақолалар, талқинлар, этюдлар. – Тошкент: Шарқ, 2007. 9-б.
10. Солиев А. Ҳаёт ва инсон талқини. – Тошкент: Турон замин зиё. 2015, 110-б.
11. Ҳотамов Н., Саримсоқов Б. Адабиётшунослик терминларининг русча-ўзбекча изоҳли луғати. – Тошкент: Ўқитувчи, 1983. – 157 б.
12. Yoqubov, I. (2011). Badiiy-estetik so‘z sehri. T.: “FTM bosmaxonasi.
13. Yakubov, I. A. (2022). Experimental research in the creation of a “Mini-Novel”. *Asian Journal of Multidimensional Research*, 11(11), 143-147.
14. Asadov, M. (2025). The concept of individualism and absurdity in Camus’ the stranger. *American Journal of Philological Sciences*, 5(03), 119-123.
15. Askaraliyevna, S. N. The Significance of “Asosu-l-baloga” Work in the Development of Arabic Dictionary. *European Journal of Humanities and Educational Advancements*, 5(9), 45-48.
16. Obidjonova M. (2025). Comparative analysis of speculative fiction features in some short stories of Ray Bradbury and Hojiakbar Shaykhov. Yangi O‘zbekiston taraqqiyotida tadqiqotlarning o‘rni va rivojlanish omillari.
17. Жўрақулов, У. (2015). Назарий поэтика масалалари: муаллиф. Жанр. Хронотоп. *Тошкент: Фафур Фулом, 353.*
18. Hamroyev, K. (2024). ZAMONAVIY O‘ZBEK HIKOYALARI POETIK TAKOMILI. In *Conferences* (Vol. 1, No. 1).
19. Xurramov, O. (2023). Roman kontekstida Bobur va boburiylar obrazi. *O‘zbekiston til va madaniyat jurnali*.
20. Xurramov O. BOBUR OBRAZI NEMIS YOZUVCHISI TALQINIDA.
21. Hamroyev, K. (2023). NAVOIY VA GYOTE HIKMATLARINING PAREMIK XUSUSIYATLARI. In *Conferences* (Vol. 1, No. 1).
22. Temirxonovna, Z. Y. (2021). Traditions of the World Novel in “Lolazor”. *European Scholar Journal*, 2(3), 54-58.
23. www.ziyouz.com. <http://kh-davron.uz/kutubxona/uzbek/qochqor-norqobil-kongil-daftaridagi-qaydlar.html>

MUNDARIJA		
I SHO‘BA. TARJIMASHUNOSLIKNING DOLZARB MASALALARI		
1.	Zuhriddin ISOMIDDINOV. Bizdagi tarjima muammolari	5
2.	Uzoq JO‘RAQULOV. O‘zbek tarjimachiligi istiqbollari	9
3.	Xurram RAHIMOV. Alisher Navoiyning “Munojot” asari tarixi, tabdili va tarjimalari xususida	14
4.	Олимджон КАСИМОВ, Мартаба СУЛТОНЗОДА. Некоторые лингвистические особенности перевода лексем «Шахнаме» на русский язык	17
5.	Ne‘matilla OTAJONOV. Eiji Mano – boburshunos olim	22
6.	Rukhsana IFTIKHAR. Beautification of Mughal women	26
7.	Наталья ФИЛИМОНОВА. Возможности перевода при работе иностранных учащихся с художественным текстом: начальный этап изучения русского языка	30
8.	Kosimboy MAMUROV, Nargiza TILAKOVA Functional syntax and mystical semantics: correlating syntaxemes with sufi concepts in Alisher Navai’s Uzbek and English ghazals	34
9.	Xayrulla HAMIDOV. Muslimbek Yo‘ldoshevning tarjimonlik mahorati	38
10.	Ирода СИДДИКОВА. К вопросу взаимосвязи психолингвистики и художественного перевода	43
11.	Xayrulla HAMIDOV, Zulfizarxon QORAXO‘JAYEVA. Nafisiyning “Jannatning yarim yo‘lida” asaridagi personaj portretining tarjimada berilishi	46
12.	Абдумажид МАДРАИМОВ, Аскарый МАДРАИМОВ. Вопросы перевода научного наследия Захириддина Мухаммада Бабур и традиция перевода в библиотеке Акбара в XVI веке	51
13.	Supriya BANERJEE, Iroda UMAROVA Reimagining classics: Tagore, translation and the global reader	54
14.	Ziyodaxon TESHABOYEVA. “Boburnoma”da milliy-madaniy xususiyatli til birliklar va ularning inglizcha tarjimalari	58
15.	Zulhumor MIRZAEVA. Politics under the mask of poetics: Chulpon’s translations in the 1920s-1930s	62
16.	Abdumajid MAMADALIYEV. Badiiy matn tarjimasida milliy koloritni ifodalash muammosi	72
17.	Muhammadjon ABDUVALIYEV. Sinxron tarjimashunoslikning zamonaviy masalalari	74
18.	Мұратбек БАҒИЛА, Кәмшат АЙМАҒАМБЕТОВА. Қазақ тілін оқыту әдістемесінің жаңа парадигмалары	80
19.	Shermurod SUBHON. Ijodiy kengashlarda	84

20.	Shermurod SUBHON. Kitobxon oldida mas’uliyat	97
21.	Murtazo SAYDUMAROV, Mahmudaxon SAYDUMAROVA. O‘zbek adabiyotining ilk romani tarjimalarida lingvomadaniy xususiyatlar va semantik o‘zgarishlar	100
22.	Mahmadiyor ASADOV. Tarjima – qiyosiy adabiyotshunoslikning tadqiqot obyekti	107
23.	Toshtemir ALIMOV. Gender as a linguistic and cultural parameter in literary translation	113
24.	Tozagul MATYOQUBOVA. Ilk hasbi hol qasida va uning o‘zbek tarjimoni	116
25.	Dilafruz MUHAMMADIYEVA. “Boburnoma”ning turkcha tarjimasi bilan bog‘liq muammolar	120
26.	Umida TURAeva. Some challenges of translating forensic terminology between English and Uzbek	125
27.	Елена ПАНОВА. Мифопоэтическая традиция и проблемы перевода и функционирования онимов в волшебной повести «Алиса в стране чудес» Л. Кэрролла	128
28.	Gulnoz MAMARASULOVA. Siyosiy matn tarjimasining lingvokulturologik jihatlari	137
29.	Эльнора БАГАВОВА. Эволюция переводческих теорий: от традиционных подходов к современным тенденциям	140
30.	Dilfuza KHUDAIBERDIEVA. Translation studies: traditional and modern approaches	144
31.	Gulnoz MAMARASULOVA, Ruxshona CHO‘LIYEVA. Diplomatik matnlarning tarjimada ifodalanishi	148
32.	Dilshod AMIRQULOV. Tarjimashunoslikda til tipologiyasi asosida komparativ yondashuv	151
33.	Tozagul NASRULLAEVA. Literary translation as interpretation: on the basis of Dreiser’s literary works	154
34.	Мохира ЭШКУВАТОВА, Достонбек АХМАДОВ. Роль лингвострановедческого компонента в обучении переводу	156
35.	Islom TURDIYEV. Ingliz va o‘zbek tillaridagi ayrim ish yuritish terminlarining tarjima talqinidagi muammolari	160
36.	Фотима УМИРЗАКОВА. Проблемы традиционных и современных подходов в немецком переводе	163
37.	Shohsanam BEKMURATOVA. Maqollar tarjimasida tarjimonlarining lingvomadaniy yondashuvlari	166
II SHO‘BA. QIYOSIY TILSHUNOSLIK MASALALARI		
38.	Sayed Mohamed Ahmad KORAYEM. Principles for developing comparative linguistic studies	171
39.	Nedim BAKIRCI. Milli kimlik inʼsasında halk biliminin işlevi	183
40.	Farhad RAHIMI. Beş, bel, bilek, elik/ el ve ilik kelimelerinin etimolojik ve anlamsal bağlantıları	190

41.	Farhad RAHIMI. Nezirali'nin Çağatay türkçesi sözlüğünün yanlışları üzerine iii	196
42.	Сырга ОРУНБАЕВА, Долон МАЛДЫБАЕВ, Сагынбек ОРУНБАЕВ, Минаим МЫРЗАКМАТОВА, Жумакадыр КАРАМОЛДОЕВ. Горы и их лингвистические особенности: типология высот и культурных различий	215
43.	Saodat MUHAMMEDOVA, Kosimboy MAMUROV. Reforming the Uzbek latin alphabet: balancing phonology and global usability	221
44.	Jamoliddin YOQUBOV. O‘zbek va fransuz tillarida “ona” leksemasi ifodalanishining lingvomadaniy xususiyatlari	223
45.	Valijon VOSITOV. Inkor kategoriyasi lingvistik voqelik sifatida	228
46.	Khushnuda SAMIGOVA. Identifying the semantic component of affectionate form	230
47.	Nargiza DOSBAYEVA. Specific features of intercultural interaction in the course of teaching foreign languages	234
48.	Наргиза РАШИДОВА. Арабские заимствования в узбекском языке	237
49.	Ulugbek KARIMOV. Evolution of the cyborg in 21st-century science fiction	240
50.	Kamola ABDULLOEVA. Diskursiv shaxsning grafik vositalar orqali aks etishi	243
51.	Malohat BADALBAYEVA. The special lexicon of emergency situations in global linguistics	246
52.	Nargiza MIRZALIYEVA. Abdulla Qahhor va Ernest Xeminguey hikoyalari qahramonlarining o‘ziga xos xususiyatlari: badiiy tahlil va qiyosiy yondashuv	250
53.	Azizjon SHARIPOV. Yozma manbalarda Hirotning tarixiy toponimikasiga doir ma’lumotlar: Shohrux Mirzo davri	253
54.	Марина ИСКАКОВА. Тюркоязычный мир от древности	263
55.	Nargiza YUSUPOVA. The impact of artificial intelligence on comparative philology and translation studies	268
56.	Feruzaxon KARIMOVA. Aksiolingvistikada ma’naviy qadriyatlar talqini	272
57.	Zebiniso BEKMURADOVA. O‘zbek va fransuz maqollaridagi xiazmlarning stilistik, semantik va lingvokulturologik tahlili	276
58.	Sabohat QAHHAROVA. Yassaviy hikmatlarining lingvokulturologik tahlili	279
59.	Dildora KENJAYEVA. “Boburnoma”da antroponimlarning etimologik o‘ziga xosligi	283
60.	Gulchexra IBRAGIMOVA. Ingliz tilida abbreviatura va akronimlarning lingvistik tahlili	287
61.	Asror YUSUPOV. Lug‘at maqolasi strukturasi nazariyasining rivojlanishi	289

III SHO‘BA. QIYOSIY ADABIYOTSHUNOSLIK MASALALARI		
62.	Islamjan YAKUBOV. Rudakiy adabiy-estetik qarashlari va lirik qahramon kechinmalari	293
63.	Islamjan YAKUBOV. Tragik konflikt, tragik holat va tragik qahramon	299
64.	Dilnavoz YUSUPOVA, Kemal Yavuz ATAMAN. Uch tazkira qiyosi	308
65.	Gulnoz XALLIEVA, Sitora SHAHOBOVA. “Middlemarch” va “Anna Karenina” asarlarida ayol obrazining o‘rni	316
66.	Bahodir XOLIQOV. Britaniya adabiyoti va o‘zbek mifologiyasida daydi yog‘dularning badiiy xususiyatlari	320
67.	Gulnoz XALLIYEVA, Farangizbonu ADAMOVA. “Jek Raymond” romanida Jek obrazi tahlili	323
68.	Nuriddin ALTINBOYEV. Qiyosiy tahlilda tipologiya va ta’sir fenomeni	326
69.	Gulnoz XALLIYEVA, Iroda ABDULLAYEVA. The nature of satirical characters in the works of Jonathan Swift	330
70.	Mohinur SOTVOLDIYEVA, Gulnoz KHALLIEVA. The poetics and typology of father figures in world literature: a comparative study	333
71.	Xafiza KUCHKAROVA. Badiiy adabiyotda peyzajning o‘rni	336
72.	Dilafro‘z QAHNAROVA. Zamonaviy o‘zbek qissachiligi: xalq an’analari va yangi badiiy shakllar	340
73.	Elmira HAZRATQULOVA. Temuriylar davri adabiy muhitida ustoz-shogird munosabatlari	344
74.	Тоҳир ТУРДИБОЕВ, Нигора ЖЎРАЕВА. Беҳбудий таълимотида ижтимоий-маърифий масалалар	347
75.	Ma’suma OVIDJONOVA. Ingliz va o‘zbek adabiyotida ilmiy fantastikaning narratologik asoslari	351
76.	Эльмира АДильБЕКОВА, Сўлтан САНИЯТ. Türk masallarında hayvan motifleri: geyik motifinin kültürel yansimalari	357
77.	Эльмира АДильБЕКОВА, Сая БЕРІКҚЫЗЫ. Türk-islam kimliginin sembolü olarak Носа Ahmet Yesevi türbesi	368
78.	Эльмира АДильБЕКОВА, Гүлнұр ЕСЕНГЕЛДІ. Karaşaş Ana türbesi ve halk inançlarında kadın Evliya imgesi	375
79.	Дильфуза МАМЕТОВА, Малика ПРИСТАЕВА. Keloğlan ile padişahin kizi masalinin Anadolu, Uygur, Gagavuz varyantlarında kahraman ideali	383
80.	Карлыгаш БОРБАСОВА, Какимжан БИШМАНОВ, Мира БАЛТЫМОВА. Сравнительный анализ текстов Корана, Библии и Торы по проблеме межрелигиозного диалога и укрепления общенационального единства	394
81.	Улжан ТУНГАТОВА, Алуа АЛШЕР. Сравнительный анализ идей толерантности в Коране и Библии	400
82.	Ляззат АЛИЕВА, Möldir NIŞANHAN. Masalların mitolojik mirasi: şamanizm ve islam’in izleri	404

83.	Ынтымакгул НУРМАГОМБЕТОВА. Бейсенбай Кенжебаев зерттеулеріндегі қазақ және түркі әдеби мұраларының тарихи-филологиялық зерделенуі	412
84.	Saltanat YERALIYEVA. The writing of Khoja Akhmet Yasawi’s “Diwani hikmet” in turkic language	420
85.	Yorqinoy ISMONOVA. Bola timsolining roman obrazlari tizimidagi o‘rni	423
86.	Динара САЗАНОВА. “Диуани хикмет” мәтніндегі сопылық терминдердің рухани-философиялық мағынасы	427
87.	Шахноза КАРИМОВА, Жұлдыз МҮСІРКЕП. Akbura Evliya türbesi: türk-islam mimarisi ve halk inanci arasindaki bağ	433
88.	Bahodir ABSAMADOV. Shekspirning “Venetsiya savdogari” asarida komik adolat va axloqiy kinoya	440
89.	Ghalib ZEYAD. The evolution of Uzbek language, literature, and culture: the enduring legacy of Alisher Navai	445
90.	Axror QODIROV. O‘zbek qissachiligida xarakter va kolliziya: Qo‘Chqor Norqobil ijodi misolida XX–XXI asr badiiy talqinlarining evolyutsiyasi	451
91.	Мұратбек БАҒИЛА, Қанзада ЖҮБАНЫШЕВА. Тілді деңгейлік оқыту жүйесінің ғылыми негіздері	457
92.	Sevinchoy YOQUBOVA. G‘oyaviy-badiiy konsepsiya va poetik obrazlar hissiy tonalligi	461
93.	Munira KARIMOVA. The poetics of human and animal characters in Uzbek prose	472
<p>IV SHO‘BA. KOMPARATIVISTIKA VA METODIKA: TIL, ADABIYOT TA’LIMI TIPOLOGIYASI</p>		
94.	Назаркул ИШЕКЕЕВ, Рима ЗАЙЫРКУЛОВА. Ааламдашуу доорунда медициналык багытта окуп жаткан чет элдик студенттерге «Манас» эпосу жана «Махабхарата» эпосундагы идеяларды салыштыруу менен тарбиялоонун мүмкүнчүлүктөрү	480
95.	Ирина ЯНОВСКАЯ. Формирование риторической компетенции в системе профессиональной подготовки студентов нефилологических специальностей	487
96.	Лариса БАСОВА, Светлана ДРАЧЕВА. Повышение качества обучения русскому языку в странах постсоветского пространства: опыт Тюменского государственного университета	490
97.	Айгул АЙТБЕНБЕТОВА, Нургул ЖОЛДАСОВА. Қазақ тілін оқытудағы цифрлық ресурстар: тиімділігі мен болашағы	494
98.	Muxabbat MATQURBONOVA, Umida YANGIBOYEVA. Ikki tillilik sharoitida o‘zbek tili ta’limining komparativ tahlili	498
99.	Зулхумар ЖУМАНОВА. Роль алгоритмов в формировании навыков устной и письменной речи студентов	500
100.	Максим ЧИКОВ, Диляра ЗАРИПОВА. Проблемы подготовки специалистов в тройке языков русский-английский-узбекский и пути решения	504
101.	Раъно ИСАМУТДИНОВА. Система упражнений для развития навыков устной речи на занятиях по русскому как иностранному	509

102.	Зулфия КУРБАНОВА. Методика работы с текстом на занятиях по русскому как иностранному	513
103.	Nilufar BURIYEVA. Sun’iy intellekt vositalari asosida o’quvchilarning lingvokulturologik kompetentligini rivojlantirish metodikasi	516
104.	Шахло УРИНОВА. Методика формирования лексической компетенции студентов в процессе изучения русского как иностранного	520
105.	Gulnoz MAMARASULOVA. Geopolitical meanings in media discourse	524
	V SHO’BA. КОМПАРАТИВИСТИКА YOSH TADQIQOTCHILAR NIGOHIDA	
106.	Saida SULTANOVA. Badiiy tarjimaga o’rgatishda an’anaviy va zamonaviy yondashuvlarning ahamiyati	529
107.	Зухра МОЛДАБАЕВА, Айжан ЖАНҒЫЛЫШ. Коммуникативтік құзыреттілікті қалыптастырудағы инновациялық әдістер	533
108.	Barno ABDULLAYEVA. “Boburnoma”ning xorijiy tillarga tarjima qilinishi	539
109.	Zilola ERGASHEVA. The transformation of translation practices through artificial intelligence technologies	544
110.	Dilfuza ZOYIROVA, Aziza YORIQULOVA. Tarjima jarayonida ekvivalentlik tamoyilining an’anaviy talqinlari	547
111.	Anvar MIRZAQULOV. Ikkinchi jahon urushidan so’ng sinxron tarjimaning paydo bo’lishi va rivojlanishi	549
112.	Shuhrat MULADJANOV. Different approaches to the lingua-stylistic analysis in literary translation	552
113.	Gulshan ERGASHEVA. Tarjimashunoslikda an’anaviy va zamonaviy yondashuvlar: o’zbek va nemis tilidagi frazeologizmlar talqinida	555
114.	Dilnoza SHONAZAROVA. Xabarlar tarjimasi va lokalizatsiyasi	559
115.	Умида МУХАММАДИЕВА. Язык и культура: трудности перевода национально-культурных особенностей	562
116.	Gulnoza XUDAYQULOVA. Badiiy asarlarni tarjima qilishda uchraydigan ba’zi frazeologik muammolar	567
117.	Shoira XODJAYEVA. Bilvosita tarjimaning muammolari: an’anaviy va zamonaviy yondashuvlar	570
118.	Djamila BEGJANOVA. Paremiologik birliklar tarjimasida lingvokulturologik ekvivalentlik	573
119.	Shaxnoza IBRAGIMOVA. Linguistic representations of characters and peculiarities of translating their original names in “A farewell to arms”	577
120.	Fazilat XABIBULLAYEVA. Mumtoz adabiy manbalar tarjimasida: arxaik leksika jahon tarjimashunosligi kontekstida	580
121.	Maftuna RO’ZMETOVA. Fentezi adabiyoti tarjimasida madaniy konnotatsiyalarning ifodalanishi	584
122.	Maftuna SAPAROVA. “Al-qistosu-l-mustaqim fi ilmi-l-arud” asarining ingliz tilidagi tarjimasida	588

123.	Zuhra ZOKIROVA. Jorj Oruel “Molxona” asaridagi satirik jumlar tarjimasining madaniy jihatdan moslashtirilganligi	591
124.	Mokhinur GELDIEVA. “Kecha va kunduz” romani inglizcha tarjimasida leksik-semantik hamda sintaktik o‘ziga xoslik	593
125.	Dilnoza OLIMOVA. Ritm va takorlash: “Alpomish” dostonining Qosimboy Ma’urov tarjimasida sintaktik-semantik transformatsiyalar	596
126.	Mohichehraxon ANVAROVA. Zamonaviy texnologik terminlarni tarjima qilish usullari	599
127.	Xosiyatxon QO‘CHQORALIYEVA. The role of Reynold Nicholson and John Arberry’s translation in the study of sufi literature	603
128.	Nargizaxon MIRAXATOVA. Dariy tilidagi ba’zi somatizmlar qatnashgan maqollarning o‘zbek tiliga tarjima qilish masalasi	606
129.	Munisa NAZIROVA. O‘zbek va ingliz tilidagi idiomalarning qiyosiy tarjimalari	609
130.	Муниса ТОШБОЕВА. Стратегии транскреации и адаптации политических реалий в узбекском цифровом медиадискурсе	612
131.	Mahliyo FAYZULLAYEVA. Sinxron tarjimada ekvivalentlik va muqobillik masalasi	615
132.	Достонбек АХМАДОВ. Первый шаг к академической истории перевода	618
133.	Sevinch MIRZALIYEVA. Badiiy tarjimada leksik-stilistik bo‘yoqdorlik muammolari	623
134.	Nozima QAYUMOVA. The impact of artificial intelligence on the translation process and the transformation of the translation profession	626
135.	Ситора ТУРСУНБОЕВА. Грамматические и лексические трансформации в художественном переводе	629
136.	Миннура ЮЛДАШЕВА. Об узбекских переводах произведений Чингиза Айтматова	633
137.	Раънохон ХОЛОВА. Роль невербальной коммуникации в синхронном переводе с русского на узбекский	636
138.	Aziza MAHAMMATOVA. Bilvosita tarjimada tarjimon mahoratining namoyon bo‘lishi	640
139.	Mashhuraxon MAHAMMADALIYEVA. Tarjimashunoslik: an’anaviy va zamonaviy yondashuvlar	644
140.	Nozima ABDURAHMONOVA. Tibbiy terminlarni tarjima qilishda so‘zma-so‘z va erkin yondashuvlarning o‘zaro ta’siri	646
141.	Azimjon AXMEDOV. Frazeologiya va frazeografiya tarixiga umumiy nazar	649
142.	Madinabonu OLLABERGANOVA. Comparative-methodology and typology in language and literature education	654
143.	Мухаббат МАССАДИКОВА, Akerke ALTINBEKOVA. Masallarda toplumsal normlar bag‘lamida adalet ve ceza kavrami	657
144.	A’zamxon SOBITOV. Zoonimlarning etnolingvistik va madaniy konnotatsiyalari	665
145.	Vazira ABDIEVA. The essential role of intercultural communication competence in various fields	668

146.	Oyshajon USMONOVA. Structural and semantic aspects of legal terminology in the context of linguistic comparativism	670
147.	Diyora AKRAMOVA. The use of labor-related euphemisms in English and Uzbek linguistics	675
148.	Zebuniso FAYZULLAYEVA. Nemis va o‘zbek tillaridagi fe’l mayllarining chog‘ishtirma tadqiqi	679
149.	Dilnoza NURULLAYEVA. Ma’dan komponentli frazeologik birliklarda insonga xos xususiyatlar	683
150.	Dilorom KHURRAMOVA. Semantic features of mimetic words in Uzbek and Korean	686
151.	Munisa KARIMOVA. Ingliz fe’llari aspektualligini belgilashda funksional-semantik yondashuv va harakat turlari (aktionsart)	690
152.	Gulzoda SUYUNOVA. The evolution of the verb “to be” from Proto-Indo-European to Proto-Germanic	693
153.	Temur ASHUROV. Realia as cognitive and linguocultural anchors in multilingual communication: towards a new integrative model	700
154.	Shahnoza NAZAROVA. O‘zbek va nemis tillarida tanqid nutqiy akti: lingvopragmatik xususiyatlar	703
155.	Shoxida NAZAROVA. Bilvosita nutqning pragmatik jihatlari	706
156.	Lobar RAHIMQULOVA. Ijtimoiy tarmoq matnlarini lingvistik tahlil qilishning ahamiyati	710
157.	Farrukh ABDUSAMATOV. How speech act theory (sat) is applied in discourse analysis	713
158.	Gulmira ERGASHEVA. Davlat boshqaruvi terminlari xususida ayrim ilmiy-nazariy qarashlar	717
159.	Nodira BEKMATOVA. The lexicon of the machine: decoding the new language of AI	720
160.	Munisa DUSTBERDIYEVA. Causative syntaxemes, the use of preposition “under”	724
161.	Nigora ISMATULLAYEVA. Globallashuv konseptining semantik qirralari	727
162.	Mahliyo JALISHOVA. Persuazivlik argumentatsiya va manipulyatsiya o‘rtasida: mediadiskursdagi kommunikativ-pragmatik jihatlari	730
163.	Ozoda QURBONOVA. O‘zbek tilida gidrometeorologik terminlar sinonimiyasi	733
164.	Guljahon RAHMATULLAYEVA. Ruhiiy holatlarni ifodalovchi leksik birliklarning semantik tarmoqlanishi	736
165.	Yulduz SATTOROVA. Siyosiy diskursda aforistik ifodalarning kognitiv qiyosiy tahlili: ingliz va o‘zbek tillari misolida	743
166.	Umida ELMURATOVA. O‘zbek va koreys tillarida shaxs konseptosferasining periferik birliklari	746
167.	Nafosat RAIMOVA. Ijtimoiy chegaralangan leksikaning struktur va semantik xususiyatlari	749
168.	Dilnura YULDASHEVA. Ingliz tilidagi ayrim siyosiy terminlarning etimologik tahlili	751

169.	Maftuna AZIMOVA. Language, context, and intention: a linguapragmatic analysis of code-switching in Uzbek-English conversations	754
170.	Samira RAXIMOVA. Konseptual metaforalar milliy tafakkurning aks-sadosi sifatida: ingliz va o‘zbek tillarining qiyosiy tahlili	759
171.	Gulorom ABDULLAYEVA. Koreya va o‘zbek madaniyatida ota-onaga sadoqat tushunchasining lingvokulturologik tahlili	764
172.	Мубинабону МАМАЛАТИПОВА. Этимология русских числительных	766
173.	Durdona XO‘JAMURODOVA. Lingvistik komparativistikaning taraqqiyot omillari	771
174.	Зохида КИЛИЧЕВА. Отражение общественной жизни в романе А. С. Пушкина «Евгений Онегин»	774
175.	Zilola ISLOMOVA. Ingliz va o‘zbek tillarida qo‘shma so‘zlar yasalishi	780
176.	Nasiba JUMAeva. Literary representation of globalization challenges in contemporary Turkish fiction	785
177.	Gulhayo ORTIQOVA. Charlz Dikens ijodida ramziylik, an’analar va ma’naviy munosabatlarning aks etishi	787
178.	Malohat AYDARALIYEVA. XX asr G‘arb va Sharq adabiyotida ayol obrazi tasvirlanishining o‘ziga xos jihatlari	790
179.	Bahora ABDIYEVA. XVI asrga oid nemis masallari tahlili hamda ularda hasad, ochko‘zlik, beodoblik va sabrsizlik kabilarning tasviri	793
180.	Мунаввара ХАСАНОВА. Проблема нравственного совершенствования личности в творчестве Л. Н. Толстого	795
181.	Shahnoza IKROMOVA. Eastern and Western mentality: a structural comparison of “Mehrobdan chayon” and “Pride and prejudice”	800
182.	Umida PIRNAPASOVA. Functional approach to teaching language	804
183.	Maftuna ASKAROVA. Kognitiv tamoyillar nazariyasining shakllanishi	807
184.	Dilnoza SHONAZAROVA, Gulchehra YO‘LDASHEVA. Maktabgacha ta’limda elektron doska orqali ingliz tilini o‘rgatish samaradorligi	811
185.	Abdurauf BOZOROV. A comparative analysis of pedagogical models focusing on the transition from traditional to digital methodologies	815
186.	Айдана ҚУАНЫШ. Ертегілердегі диалог құрылымының стилистикалық ерекшелігі	818
187.	Shirinoy YAKHSHIMURATOVA. The method of cross-cultural comparison in foreign language lessons	826
188.	Sevinch XUDOYBERDIYEVA. Constructive and behavioral methods in teaching English as a second language	829
189.	Зухра МОЛДАБАЕВА, Нурсая КАДЫРОВА. Қазақ тілін оқытудағы тілдік орта мен мотивация факторы	832
190.	Aziza JALOLOVA. Chet tilini o‘qitishda talabalarning tarjima ko‘nikmalarini rivojlantirishda interfaol usullarning roli	836
191.	Инобатхон УМАРОВА. Роль когнитивистики в обучении русскому языку узбекских студентов	839
192.	Mubina GANIYEVA. Comparative analsis of speech etiquette in hisrorical and modern educational contexts	844

193.	Гулсевар САИДОВА. Языковые особенности творчества А. С. Пушкина и их использование в преподавании ТРКИ	846
194.	Садокат ОЛИМЖОНОВА. Изучение творчества А. С. Пушкина в преподавании русского языка как иностранного	853
195.	Sokina IRISBAYEVA. Moral and ethical values in Uzbek and English proverbs: a comparative study	860
196.	Музаффар ХОДЖАХАНОВ. Структурный и синтаксический анализ терминов статистики в английском и русском языках	864
197.	Shahnozabonu NEMATOVA. The Interconnection Between Gender and Language: A Historical and Sociolinguistic Perspective	866
198.	Мохира ЭШКУВАТОВА. Роль грамматического комментария в преподавании русского как иностранного	870
199.	Nazokat G‘offorova. Zulfiya she’rlari tarjimasida metaforalar tarjimasining o‘ziga xos xususiyatlari	873
200.	Адолат Бобо-Хожаева. Тюркские заимствования в русском языке: пространство билингвизма и историческая перспектива	877